

Vergaderjaar 2019–2020

21 501-30

Raad voor Concurrentievermogen

Nr. 484

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN KLIMAAT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 mei 2020

Op maandag 27 april organiseert het Kroatisch voorzitterschap een informele videoconferentie met EU-ministers van interne markt en industrie over de gevolgen van de coronacrisis voor de economie (VC). Bijgevoegd vindt u de geannoteerde agenda met daarin de inzet van het kabinet.

De lidstaten zullen de mogelijkheid hebben om ideeën uit te wisselen over de rol van de interne markt en strategische waardeketens bij het herstel van de Europese economie.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
M.C.G. Keijzer

Geannoteerde agenda informele videoconferentie leden van de Raad voor Concurrentievermogen op 15 mei over herstel van de Europese economie

Het Kroatische voorzitterschap heeft een informele videoconferentie van de Raad voor Concurrentievermogen (RvC) gepland op 15 mei. Er zal geen besluitvorming plaatsvinden bij deze Raad. Nederland zal hierbij hoogambtelijk vertegenwoordigd worden. Deze RvC zal in het teken staan van de «*Roadmap for Recovery*»¹ en zal focussen op de goede werking van de interne markt en herstel van de industriële waardeketens. In deze *roadmap* worden hoofdlijnen geschetst voor een herstelplan om de economie «weerbaarder, duurzamer en eerlijker» te maken. Een appreciatie van deze *roadmap* kunt u vinden in het verslag van de Europese Raad van 23 april 2020.² In deze geannoteerde agenda vindt u ook de appreciatie van twee nieuwe richtsnoeren van de Europese Commissie over mededinging en aanbesteden.

Alle onderdelen van de maatschappij zijn zwaar geraakt door de coronacrisis, zo ook het Europese bedrijfsleven waaronder het mkb. Het kabinet is van mening dat de groene en digitale transitie een prioriteit moeten zijn voor het herstel, en dat het herstellen *en* versterken van de interne markt een pijler onder het herstel moet zijn. Op zo kort mogelijke termijn, zodra dit vanuit het oogpunt van volksgezondheid verantwoord is, moet er worden ingezet op een volledig herstel van de interne markt. In de fase van het afbouwen van maatregelen is het van belang dat dit gecoördineerd gebeurt, lidstaten elkaar daarover continu informeren en burgers en bedrijven continu van actuele informatie worden voorzien. Bij het werken aan een volledig herstel van de interne markt dienen de Commissiemededeling over belemmeringen op de interne markt³ en het Actieplan interne-markthandhaving⁴ het uitgangspunt te zijn. De recente ontwikkelingen op de interne markt als gevolg van de coronacrisis tonen het belang van betere handhaving meer dan ooit aan. Het kabinet zet zodoende onder meer in op een sterk mandaat van de Task Force interne-markthandhaving zoals voorzien in genoemd actieplan.

Deze coronacrisis heeft laten zien dat kwetsbaarheden in waardeketens, door eenzijdige afhankelijkheid op het gebied van essentiële producten voor de volksgezondheid ongewenst is. Tijdens de vorige videoconferentie⁵ is gesproken over de kortetermijnmaatregelen. Tijdens deze videoconferentie zal worden gesproken over langetermijnoplossingen voor herstel. Het kabinet is van mening dat dit alles moet worden gezien vanuit een balans tussen een open economie en bescherming van economische en publieke belangen.⁶ Openheid en de daaraan verbonden voordelen hebben Nederland en de wereld veel gebracht: efficiëntie, welvaart, de nieuwste technologieën, innovaties en veiligheid. Hierbij moet rekening worden gehouden met kwetsbaarheden in mondiale waardeketens voor kritieke goederen en diensten, zodat zowel Nederland als de EU weerbaarder worden tegen externe schokken. Maatregelen om deze kwetsbaarheden te adresseren moeten proportioneel zijn en berusten op een grondige analyse.

¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/43384/roadmap-for-recovery-final-21-04-2020.pdf>

² Kamerstuk 21 501-20, nr. 1536

³ «In kaart brengen en aanpakken van belemmeringen voor de eengemaakte markt». COM (2020) 93

⁴ Zie Fiche: lange-termijnactieplan betere implementatie en handhaving interne-marktregel. Kamerstuk 22 112, nr. 2864

⁵ Zie Verslag High level ministeriële video conferentie over de economische effecten van de coronacrisis. Kamerstuk 21 501-30, nr. 481

⁶ Zie Fiche: een nieuwe industriestrategie voor Europa, Kamerstuk 22 112, nr. 2862

Richtsnoeren aanbesteden en mededinging

De Commissie heeft richtsnoeren betreffende overheidsaanbestedingen in de door de coronacrisis veroorzaakte noodsituatie uitgebracht⁷. De richtsnoeren lichten met name toe hoe aanbestedende diensten hun (spoed)aanbestedingen ter bestrijding van het coronavirus kunnen vormgeven. De Commissie verduidelijkt dat de coronacrisis geldt als een «onvoorzienbare gebeurtenis» en als reden voor «dwingende spoed». Hiermee staat de weg open voor onder andere snellere aanbestedingsprocedures, zoals de (directe) onderhandelingsprocedure zonder aankondiging. Ook geeft de Commissie aan dat inkopers contact mogen zoeken met de markt om snelle inkoop te bevorderen en waar nodig alternatieve oplossingen te zoeken. De Commissie schept daarmee duidelijkheid voor coronagerelateerde (spoed)aanbestedingen. De richtsnoeren bieden geen duidelijkheid over praktische vragen rond de inrichting van lopende aanbestedingsprocedures. Nationale voorlichting, bijvoorbeeld via PIANOo, voorziet daar wel in.

De Commissie heeft tevens richtsnoeren uitgebracht die duidelijkheid geven welke ruimte er binnen de Europese mededingingsregels is voor bedrijven om samen te werken en afspraken te maken ten behoeve van productie van schaarse (medische) hulpmiddelen.⁸ Veel vormen van samenwerking komen ook in normale tijden niet neer op kartelvorming. Hierbij kan in de huidige context gedacht worden aan het gezamenlijk coördineren van geneesmiddelentransport of het uitwisselen van geaggregeerde productie- en capaciteitsinformatie, zonder dat het hierbij om informatie over individuele bedrijven gaat. De Commissie stelt dat zulke vormen van samenwerking gedurende de coronacrisis nadrukkelijk toegestaan blijven. Sommige verdergaande vormen van samenwerking, zoals afspraken maken over de verdeling van de productie van geneesmiddelen tussen verschillende producenten, zijn bij uitzondering nu ook toegestaan mits aan drie criteria is voldaan. Allereerst moeten de maatregelen zijn ontworpen voor en objectief noodzakelijk zijn om een tekort aan noodzakelijke hulpmiddelen te verhelpen of voorkomen. Ten tweede dienen de maatregelen tijdelijk te zijn: deze mogen alleen worden toegepast zolang er (een risico op) een tekort is en niet langer dan de coronacrisis duurt. Als laatste mogen de maatregelen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk voor het voorkomen of verhelpen van aanbodstekorten. De Commissie geeft bedrijven ook de uitzonderlijke mogelijkheid om vooraf bij de Commissie te vragen of een bepaalde vorm van samenwerking toegestaan is. De Commissie heeft dan de discretie om een «comfortbrief» te sturen waarin zij toezegt geen kartelboete op te leggen.

Het kabinet verwelkomt dat de Commissie met deze richtsnoeren duidelijkheid schept over welke samenwerking toegestaan om schaarse hulpmiddelen tot stand te brengen is. De uitzonderlijke mogelijkheid die de Commissie biedt voor partijen om vooraf comfort te vragen, benadrukt hoe ver de Commissie wil gaan om noodzakelijke samenwerking te faciliteren. Deze richtsnoeren zijn in lijn met eerdere communicatie vanuit ACM en het Europese samenwerkingsverband ECN⁹ de over het handhaven van de mededingingsregels tijdens de coronacrisis. Het kabinet heeft een positieve grondhouding ten aanzien van de subsidia-

⁷ Richtsnoeren van de Europese Commissie betreffende het gebruik van het kader voor overheidsopdrachten in de door de Covid-19-crisis veroorzaakte noodsituatie. 2020/C 108 I/01

⁸ Mededeling van de Europese Commissie betreffende een tijdelijk raamwerk voor de beoordeling van mededingingskwesties met betrekking tot samenwerking tussen bedrijven in respons op noodsituaties voortvloeiend uit de huidige COVID-19-uitbraak. 2020/C 116 I/02

⁹ <https://www.acm.nl/nl/publicaties/europese-mededingingsautoriteiten-en-toezicht-tijdens-corona-crisis>

riteit en proportionaliteit van de richtsnoeren. Het is gepast dat de Commissie als mededingingstoezichthouder op de gehele interne markt verdere duiding van dat toezicht op Europees niveau geeft.